СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 296. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 21. грудня, 1927.

VOL. XXXV. No. 296. Jersey City, N. J., Wednesday, December 21, 1927. THREE CENTS.

СЕНАТОР ПЯТНУЄ ГЕРСТА ЗА ЙОГО „ДОКУМЕНТИ"

НОРИС НАЗИВАЄ ВИДАВЦЯ „ЛЮДИНОЮ БЕЗ ЧЕСТИ".

ВАШИНГТОН, 19. грудня. — Сенатор Норис, один з тих чотирох сенаторів, які мали дістати хабарі від мексиканського уряду за прихильне відношенне до Мексика, написав листа до сенатора Говела та просив його прочитати сей лист у сенаті, бо він самий лежить дома хорий. Лист відноситься до Рендолфа Герста, видавця богато американських ґазет, та поміщених у них документів про мниме перекупство американських політиків і ґазетярів.

Сенатор Норис у своїм листі каже, що розбір свідоцтва Герста перед комітетом сенату потверджує, що Герст є „не тільки несправедливим і нечесним, але людиною зовсім без усякого почуття гонору".

Сенатор доказує сей страшний закид тим, що Герст не мав доказів вини людий, яким закидував страшні злочини супроти рідного краю, а в своїх ґазетах подавав сі закиди, не подаючи ні слова сумніву. Коли всі люди стали домагатися доказів на його закиди, він мовчав заклято. Далі сенатор закидує Герстови, що, виступаючи зі закидами, він мав теж приватний інтерес, бо він має великі посілости в Мексику. Сенатор Норис дає до зрозуміння, що Герст хотів у власним інтересі викликати війну між двома мирними краями, наразити тисячі людий на смерть, вбити просто сотки жовнірів, осиротити тисячі дітий, — все те на те тільки, щоби заробити дещо гроша для себе.

В кінці сенатор закидує Герстови, що він хотів доказати силу своїх ґазет. Замісць сього Герст, каже Норис, доказав, що Герстові ґазети се тільки клоака ґазетярства.

За листом Нориса заявилося також богато других сенаторів.

ВСЯ НАДІЯ ПРОПАЛА ДЛЯ МОРЯКІВ, ЗАТОПЛЕНИХ У СУБМАРИНІ.

ЗАТОПЛЕНІ МОРЯКИ ПРОСЯТЬ О ВОЗДУХ, ВОДУ И ПОЖИВУ.

ПРОВІНСТАВН, Месечузетс, 19. грудня. — Моряки підводного судна „Ес-Фор" говорили з ратунковим відділом при помочи умовлених підводних сиґналів. Затоплені моряки питалися, чи є ще надія на ратунок. Їх запевнили, що така надія ще є, хоча буря не дає морякам вести навіть такої акції, яку можнаби повести при гарній погоді. Показується до того, що фльота не має тепер ніяких відповідних причандалів до ратовання людий у такій ситуації. Приватний дерик, який спроваджено для піднимання затопленої субмарини, зараз зірвався.

Сиґнали від затоплених ідуть майже без перерви. В ночі затоплені розповіли сиґналами, що вони вже не мають воздуха, ні поживи, ні води. Інженири кажуть, що затоплені сидять у кромішній пітьмі, немов би в гробі, та в сильним холоді.

СУДЯТЬ МОЛОДОГО ХЛОПЦЯ ЗА ВБИЙСТВО В ЗВЯЗКУ ЗІ СТРАЙКОМ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Ню Джерзі, 19. грудня. — Перед стейтовим судом почалася нині розправа проти 17-літнього Гарольда Мелцера, обжалованого за вбийство Джорджа Евенса, страйколома й візника авта для одної вігокенської автомобілевої компанії. Евенс згинув в місяцю квітни.

Один свідок зізнав, що Мелцер всів підчас страйку з якоюсь дівчиною до „тексі", яким керував Евенс, заїхав на подану собою адресу та що відтак хтось убив сього Евенса. Свідок не міг заявити, чи се був Мелцер. Однак поліція каже, що се був Мелцер, а закид доказує другим свідком, теж шофером тої самої компанії. Мелцер мав сісти до його авта та казав завести себе на неіснуючу адресу. Шофер замісць сього повіз його на поліцію. Мелцер не хотів увійти з шофером до поліційної стації. Почалася бійка, підчас котрої Мелцер мав пострілити шофера в ногу.

Поліція доказує знатоками оружа, що куля, винята з голови Евенса, пасує до револьвера, з котрого Мелцер стріляв до шофера під поліційною стацією.

ТАЙНА СТРАШНОГО ЗЛОЧИНУ ЩЕ НЕ РОЗВЯЗАНА.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 19. грудня. — Чим більше подрабиць про вбийство 12-літної Маріяни Паркер виходить на верха, тим більше справа стає загадочною й тим більше залякує вона місцеве населенне.

Великий переполох серед дітвори та родичів викликала вістка, що злочинці покавальшовали тіло дитини та розкинули куски, завинені в осібні клуночки, по безлюдних вулицях.

Злочин викликав таке потрясаюче враження, що ріжні ґазети, церкви, радіові стації, ба навіть приватні підприємства поспішилися визначити поважні нагороди за викриття злочинців. Сума нагород виносить уже понад пів сотки тисяч, і вона ще зростає просто кождої години.

Тимчасом поліція слідить за злочинцями, яких мало бути трох. Досі арештовано яко підозрілих уже три особи, але кождий з них потрафив доказати свою невинність.

ШВЕЦІЯ ОСІДКОМ СОВІТСЬКИХ ШПІОНІВ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, 17. грудня. — Шведський часопис „Свенска Даґбладет" оголошує сензаційні закиди проти совітського посольства. Сей часопис пише, що Стокгольм стався осередком совітської шпіонажі сусідуючих з Швецією держав. Совітський фльотний аташе мав заанґажувати шведського резервового офіцира до поїздок по Фінляндії, Норвеґії й Данії для збирання військових інформацій.

Сей часопис пише також дальше, що російські шпіони заінтересувалися дуже станом оборонної шведської воздушної фльоти, особливо тої, що находиться в полудневій части краю.

РУМУНСЬКІ ДЕРЖАВНІ МУЖІ НЕБЕЗПЕЧНО ХОРІ.

БУКАРЕШТ, 17. грудня. — Румунська преса пише, що бувший премієр Авереску є небезпечно й майже безвиглядно хорий.

Міністер заграничних справ Тітулеску, який був недужий на інфлюенцію, має занедужати знова й дістав сильну горячку.

УКРАЇНЕЦЬ - АДВОКАТ В ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Ділимося радісною вісткою з українським загалом, що наш земляк, гр. Володимир Ваверчак, син пок. гр. Миколи Ваверчака, здав адвокатський іспит і зістав принятий до адвокатури. Весь український загал у Перт Амбой, Н. Дж., радіє, що буде мати свого адвоката. Молодому адвокатови желаємо як найкращих успіхів у його званню.

ЗА МІСЯЦЬ ВИПУЩЕНО ПРОДУКЦІЇ НА 75 МІЛ. КАРБ.

Перший місяць виробничої роботи української промисловости доводить, що вона справиться з завданням, що покладене на неї в новому господарчому році.

У жовтні вироблено продукції на 75,965,000 передвоєнних карб. або на 5 відс. більше ніж у вересні і на 15 відс. більше торішнього жовтня. Загальносоюзна промисловість виробила продукції на 52,613,000, республиканська на 20,780,000 і місцева на 6,619,000 карб.

ПРАКТИКУВАВ БЕЗПРАВНО ДЕНТИСТИКУ.

Стейтова рада реґістрації й екзамінації дентистів у Ню Джерзі розіслала по всіх ґазетах у тому стейті повідомлення, що ся рада візвала до відвічальности Джорджа Дж. Урбана з Перт Амбою, Ню Джерзі, за те, що він мав практикувати безправно дентистику.

Як подає урядова рада, сей Урбан уже був караний три рази за беззаконне практикованне дентистики. В маю 1918 року заплатив він кари 100 долярів, відтак у тому самому році 500 долярів, у маю 1923 року заплатив кари 500 долярів, а в лютім 1924 року знова 500 долярів.

ВБИВСТВО ПРОВОКАТОРА.

ЛЬВІВ. — Вбивство поліційного провокатора бувшого українського студента Гука, затривожило поліційні круги до цієї міри, що вони день в день переводять ревізії і арештування, але по нинішний день не зуміли відкрити дійсних справників замаху. Ревізії відбуваються головним чином в домівці українських студентів а також по приватних кватирах. Переведено ревізію у видавництві Червона Калина. Польська преса відкрито пише, що Гук стояв на услугах поліції, що завдяки йому були арештування у звязку із замахом на куратора Собінського, що його бойкотували українські студенти і що його вбито на приказ української військової організації. Гук знаходиться у львівському шпиталі в непритомному стані. Біля нього постійно пересиджує поліційний аґент, який в хвилях відзискання Гуком притомности старається видістати від нього певні зізнання. Але Гук нічого не памятає і попадає далі в непритомний стан.

ЧУЖОЗЕМНІ ДЕЛЕҐАЦІЇ В КИЇВІ.

В Київі тепер перебуває кілька чужоземних делеґацій.

Шведська робітнича делеґація відвідала низку підприємств і культурних установ. На тютюновій фабриці делеґатів привітала робітниця, що працює на виробництві понад 50 років.

Англійська кооперативна делеґація відвідала кооперативний інститут, сільсько-господарський музей та инші наукові заклади. Делеґація відвідала також Вукоспілку, де відбулось урочисте засідання. Членкиня делеґації Фуанс, відповідаючи на промову голови Вукоспілки Генкіна, сказала: Ми заздримо вам на вільні умови роботи. Ви перемогли всі труднощі на своєму шляху, а нам ще доводиться боротися не тільки з капіталістами, але й з реформістами, що перебувають у наших лавах і гальмують нашу роботу. Ваші досягнення цілком залежать від того ентузіязму, який ми спостерігаємо у всіх ваших робітників. У цьому є запорука вашої перемоги.

Приїхала делеґація від Скандинавських країн, а також польська робітнича делеґація на чолі з депутатом сойму комуністом Сохацьким. У розмові зі співробітником Ратау Сохацьким сказав, що становище широких українських мас у Польщі дуже тяжке. Там провадять обурливу політику кольонізації українських земель. Там іде наступ на культурні здобутки українського народу й терпіти це найтяжче. Наприклад на Волині майже всі українські школи закрито. Справа з школами, в Галичині стоїть богато гірше, ніж за часу австрійської імперії. З другого боку Пілсудський намагається притягнути на свій бік українську буржуазію. У найблизшім часі в Польщі збільшиться клясова боротьба й загостряться суперечности.

ЗАМКНЕННЯ ПРОТИФАШИСТСЬКОГО ЧАСОПИСУ.

ПАРИЖ. — Після повороту міністра загр. справ Бріяна з Женеви видано розпорядок, на підставі якого замкнено антифашистський часопис у Франції „Делі Італіяна".

Згаданий часопис обвинують у підмові до вбийства Мусолінія. В одній зі статтей того часопису пишеться: „Конечною є смерть одного чоловіка, щоби спасти Італію".

НОВІ ФРАНЦУСЬКІ ВОЗДУШНІ ЛІНІЇ.

ПАРИЖ, 17. грудня. — З Новим Роком Франція завнаґурує дві нові воздушні лінії для літаків. Одна з них буде вести до Полудневої Америки, а друга до Сирії. Перша з них буде лучити Францію з Мароком, Сенеґалем, Бразилією, Уруґваєм і Арґентиною. Друга вовздушна лінія буде іти з Марсилії до Атен і Бейруту. Перша з них буде мати суперника в еспансько-німецькій лінії, підчас коли середземна воздушна лінія одержить небавом суперника у британській лінії.

СТРАЙК УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ У САМБІРЩИНІ УВІНЧАВСЯ УСПІХОМ.

Недавно писали ми про страйк шкільної української дітвори в Самбірщині, звернений проти утраквізації, а радше польонізації українських шкіл. Тепер пишуть старокраєві часописи, що страйк шкільної дітвори в Луці й рішуча постава делеґації зложеної з представників громад Білина, Биків, Лука, Артиничі й Пруси, спонукали шкільну кураторію ухилити безправне зарядження шкільного інспектора, щоби в т. зв. утраквістичних школах розпочинати вже в першому році навчання з польського букваря. — Честь Луці і довколичним селам, що вміли постояти в обороні прав нашої мови і наших шкільних дітей!

СВІТОВА ВСЯЧИНА.

Статистика англійського міністерства війни каже, що тепер в Европі є під зброєю 3 міл. 552.000 людей, з чого 1,124,000 в Совітськім Союзі. — Литовці пострілили на польськім кордоні власний літак не пізнавші його. — У новоутвореним бельґійським кабінеті соціялісти не мають представників, бо є ворогами військової програми. — Президент Албанії Ахмет Зогу має буцімто намір проголосити себе королем; так кажуть Греки, скидаючи вину на Мусолінія. — Ортодоксійні Жиди в Будапешті під проводом свого рабіна кидають проклін на всіх, що належатимуть до сіоністичної партії. — Помер 27-літний син президента Мосцицького. — Льорд Ротермір, власник газетярського тресту, має намір створити нову політичну партію в Анґлії, що може зеднати собі голоси жіноцтва при найблизших виборах. — Атенський університет зачинений наслідком демонстрацій студентів, що протестували проти підвишки оплат за навчання.

У КАНТОНІ СТРАЧЕНО 600 КОМУНІСТІВ

200 ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ УТІКЛО ДО ГОНГКОНҐ; ВДОВА ПО СУН-ЯТ-СЕНІ ЗОВЕ ЗІРВАННЯ ВЗАЄМИН З СОВІТАМИ САМОГУБСТВОМ КИТАЮ.

КАНТОН, 19. грудня. — У Кантоні страчено наразі 600 Китайців, яких підозрівали, що є комуністами. Ворожі комуністам націоналістичні власти, щоби кинути пострах на населення міста й знищити симпатії до комуністів, та також, щоби згнести комунізм у своїй теріторії, допускаються страшних жорстокостей. Між страченими, як ми вже доносили, є й совітський віцеконсуль. З Кантону й околиці виеміґрувало 200 тисяч людей до Гонгконґ.

ШАНҐАЙ, 19. грудня. — Заграничні поліція, на просьбу китайських властей, зробила наїзд на тутешний совітський консулят та забрала до перегляду всі документи. 15 членів консулярського штабу, переважно жінки, виїхали до Японії. Ті, що були заняті в консуляті, як рівнож урядники Даль-Банку, члени Добровольчої Фльоти і инші, яких обвинують о комуністичну діяльність, дістали повідомлення, щоби вибралися з міста.

Теперішній провідник націоналістів Чанґ-Кай-Шек дістав телеграму від сестри своєї жінки, а вдови по Сун-Ят-Сені. Вдова по основателю Куомінтанґу називає в своїй телеґрамі зірвання взаємин з Совітським Союзом самогубством Китаю. Вдова по Сун-Ят-Сені каже, що полишиться в Москві для демонстрації й протесту, аж поки не привернеться назад взаємини з Совітським Союзом. Ченґ-Кай-Шек відповів вдові по Сун-Ят-Сені, що зірвання дипльоматичних взаємин спричинив сам Совітський Союз, який мішався до внутрішних китайських справ.

УКРАЇНІЗАЦІЯ В ОДЕСІ.

РОЗСТРІЛ ТРОХ ХАБАРНИКІВ.

ОДЕСА, 19. грудня. — Окружна рада одеських професіональних союзів зробила предложення всім одеським союзам, з винимком тих, в яких більшість становлять Жиди, щоби вони вели все діловодство й переписку в українській мові.

Найвисший суд засудив на смерть через розстріл Бородавського, бувшого управителя ґубернаторського фінансового відділу й його спільників Переца й Колебанова. Їх обвиняли за брання хабарів. Оставших спільників Бородавського засуджено на визницю.

ПРОВІНЦІЯ ШАНТУНҐ ВИЛЮДНЮЄТЬСЯ.

БАНДИТИЗМ, ҐРАБІЖИ І ГНЕТ СПРИЧИНИЛИ ЕМІҐРАЦІЮ ДО МАНДЖУРІЇ.

ТСІНАНФУ, Китай, 19. грудня. — Довготреваючий бандитизм, військовий гнет й ґрабіжи спричинили величезну еміґрацію з Шантунґ до Манджурії. Обчисляють, що в протягу року виеміґрувало з провінції Шантунґ около міліон людей.

У згаданій провінції можна подорожувати цілими днями і не спіткати одної живучої душі, хоч давніше були тут урожайні фармерські околиці. Кілька тисяч населення сеї провінції вступило до війська, щоби лише одержати поживу й одіж.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЕКСЦЕСИ В ПАЛЕСТИНІ.

ПЯТНАЙЦЯТЬ ОСІБ СКАЛІЧЕНО А 20 АРЕШТОВАНО.

ЛОНДОН, 19. грудня. — Телеграма з Єрусалиму до часопису „Дейлі Експресс" доносить про протижидівські заворушення в найбільшій жидівській оселі Пета Тікве, яка лежить на північний схід від Яффи. В часі згаданих заворушень покалічено 15 Жидів, а 20 Жидів, що напали на Арабів, арештувала британська поліція.

До заворушень прийшло, коли безробітні Жиди старалися перешкодити зривати помаранчі Арабам, які працювали у помаранчевих садах. Розлючена товпа Жидів напала на будинок міської ради й увязнила радних. Доперва прибувші в ночі британські жандарми увільнили увязнених радних.

НЕДАЛЕКЕ ЗІРВАННЄ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ВЗАЄМИН МІЖ СОВІТСЬКИМ СОЮЗОМ І ЛАТВІЄЮ.

АРЕШТОВАНО 17 СОВІТСЬКИХ ШПІОНІВ.

ЛОНДОН, 19. грудня. — Між Совітським Союзом і Латвією може прийти до зірвання дипльоматичних взаємин. У Ризі, Двинску й инших містах Латвії арештовано 17 большевиків шпіонів. Крім сього напруження у взаєминах між Сов. Союзом і Латвією викликало страчення у Ревалю совітського урядовця. Совітський Союз домагається від Латвії оправдання за страчення свого урядовця.

РУМУНІЯ ПЛАТИТЬ ВИСОКЕ ВІДШКОДОВАННЯ.

АМЕРИКАНЕЦЬ КЕЛЛЕР ДІСТАНЕ 50 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ ВІДШКОДОВАННЯ.

ЛОНДОН, 19. грудня. — У телеграмі до „Ексчендж Телеграф" з Букарешту говориться, що румунське правительство згодилося заплатити В. П. Келлерови $50,000 відшкодовання за покалічення. Як звісно, Келлера поранили дуже тяжко румунські студенти в часі протижидівських заворушень в Орадеа Маре.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Загряниці:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МІСЯЦЬ Т-ВА „ПРОСВІТА"

„Життя і знання" — це багато ілюстрований популярно-науковий і літературний журнал, який почало видавати Товариство „Просвіта" у Львові. Журнал цей буде виходити в перших днях кождого місяця і буде подавати знання з ріжних галузей науки й життя, ілюструючи те все багатьома образками і фотографіями. Перше число того журналу вже дійшло до нас до Америки. Оглянувши його, треба признати, що представляється воно як найкраще. Маємо перед собою журнал, якого потребу появи наш нарід дійсно відчував. Маємо журнал, за якого солідність у видавництві ручить матір наших українських товариств, наша „Просвіта" в старім краю.

Чому ми згадуємо на тім місци про цей журнал? Робимо це головно тому, що місяць грудень — це місяць „Просвіти". В тім місяці пригадуємо річ річно нашому громадянству його обовязки супроти того товариства, яке положило стільки заслуг над піднесенням просвіти серед широких мас нашого народа. Згадуємо про цей журнал ще й тому, щоби в той спосіб звернути нашу увагу на „Просвіту" як ту інституцію, яка стоїть вірно на сторожі своїх давніх завдань навіть в найтяжчих часах, коли то приходиться їй боротися з неімовірними перешкодами. Хоч шиканує її польська влада на кожному кроці, хоч важка матеріяльна скрута висить над нею, Товариство „Просвіта" гонить неписьменність і ширить далі просвіту, як ширило її на протязі довгих десятків літ. І це є доказом великої жизненної сили товариства, коли воно в тих тяжких часах береться ще до поширення своєї праці і до видавництва популярно-наукового журналу, який понесе ширшу освіту під селянську стріху чи в хату українського робітника.

І американські Українці можуть легко набути тої просвіти. За $5 на рік можна бути членом „Просвіти", одержувати календар і її видання, а кромі того бути ще й передплатником наукового, багато ілюстрованого журналу, якого читання уприємнить нам не одну вільну від роботи хвилю.

Ми знаємо, що у нас багато є таких людей, що раді чогось навчитися, коби тільки знали добре жерело науки. Одним з таких жерел буде без сумніву нове видавництво товариства „Просвіти". Нам, американським Українцям, які вже навчилися цінити вагу знання, належало би таке видавництво зі всіх сил підперти в загальнім і своїм власнім інтересі. А підпремо т-во „Просвіта" тоді, коли станемо громадно його членами, а кромі того ще й передплатниками цего журналу. В той спосіб докажемо, що ми дійсно свідомі Українці і культурні люде, які вміють цінити культурну працю. Особливо, коли та культурна праця йде на освіту найменшого нашого брата.

„ГЕТЬ НЕПИСЬМЕННІСТЬ"

I.

Під таким кличем відбувається боротьба з неписьменністю на Радянській Україні. Цей клич мусимо і ми у себе засвоїти і відповідно до його змісту зорганізувати роботу. Тим більше, що неписьменність треба зараховувати між усіх тих наших ворогів, котрі настоюють на наше людське життя. Одначе сама справа боротьби з неписьменністю потребує ще вияснення деяких питань.

Перше питання дотичить **нашої власної активности.** Не буде її, шкода робити великого шуму. Самим шумом, хоч як гомінким, не скинемо тавра неписьменности з великого відсотка нашого народу. Друге питання, це **відношення влади,** головно шкільної, репрезентованої львівською кураторією і шкільними повітовими радами. Вони присвоїли собі право давати дозвіл на влаштування курсів для неписьменних і ставлять до курсів вимоги такі, які ставиться лише до наукових заведень. Навіть уживається таких висловів як „виклади" на курсах, начеб це був який університет.

Таке становище Кураторії, на нашу думку, зовсім неоправдане, паралізує акцію освітніх установ і служить у великій мірі оправданням, чому боротьба з неписьменністю не ведеться з такою силою, як цього вимагає дійсний стан.

От і на днях отримав Кружок „Рідної Школи" в Тернополі від повіт. шкільної ради таке письмо: „По думці розпорядження Кураторії Л. Ш. О. з 6. 9. 1927 ч. 1. ч. 2960 дається дозвіл на ведення курсів для анальфабетів від 1. жовтня 1927 в громадах (тут вони названі). Натомісць не дається дозволу на ведення курсів для анальфабетів в Дубівцях, Кутківцях, Пронятині, Сущині, Ступках і Товстолузі, наслідком невідповідного льокалю в Кутківцях і Сущині, з причини недостачі провідника курсу в Ступках, бо. Подолянчук заявляє, що на курсі не буде викладати. Предсідник: Лесняковскі".

Останніми роками таких фактів назбиралося споре число. І це приневолило Т-во „Просвіта" віднестися ще до Міністерства у Варшаві з відповідним представленням, щоби таким робом обстояти власне право на громадську ініціятиву в поборюванні неписьменности та щоби взагалі право до освіти в позашкільній ділянці уважати таким кругом, до якого держава може найвище застерегти собі право нагляду, але нічого більше поза тим.

II.

Як всюди так і за Австрії, до війни позашкільна освіта була доменою, на якій була діяльною тільки приватна ініціятива громадянства. Урядові круги, маючи за собою право контролі, ставилися переважно прихильно до цих проявів громадської ініціятиви. Доказом було те, що останню роботу в позашкільній ділянці субвенціоновано нераз поважними сумами з державної каси. Беручи спеціяльно під увагу розвиток української позашкільної освіти, треба сконстатувати протягом усього часу істнування Т-ва „Просвіта", як одинокого речника освітніх змагань українського народу в Галичині, — себто від 1868 до 1914 р. — не завжди може надто сердечне, часом таки неприхильне, але в більшій скількости випадків можливо коректне відношення як державної так краєвої влади до Т-ва „Просвіта" у Львові.

В довоєнні часи і ще якийсь час після війни не треба було дозволу на ведення навчання неписьменних. Т-во „Просвіта", на основі свойого статуту управнене організувати такі курси, користало із свойого права для добра й пожитку своїх членів. Зголошення курсу неграмотних наступало щойно тоді, коли в якійсь місцевости не було відповідної салі в читальні, і треба було користуватися шкільними салями. Тоді установа, яка вела курси, доносила відповідній шкільній владі про намір ведення курсу, подавала назву учителя і просила салі. Одначе коли в повоєнних часах читальні „Просвіти" підпали під загорожений догляд поліційних органів Т-во „Просвіта" видало осібну „Інструкцію для читалень і кружків УПТ. в справі поборювання неписьменности", в якій подало взір повідомлення Старостви про отворення курсу і взір прохання до Ради шкільної повітової за дозволом користати із шкільної салі. Спершу справа не натраплята на труднощі. Старостви приймали до відома зголошення на курси, місцями жадали списків учасників курсу, тощо.

Але вже в 1923 р. почали надходити інші вісти з краю. Подинокі староства у своїх відповідях на повідомлення видавали попросту заборони вести курси, бо ведення того рода курсів — на їх думку — належить до обсягу ділання повітової шкільної Ради. Щоби створити такий курс, потреба наперед дозволу від шкільної влади, а без дозволу не вільно його відкривати. (Такі заборони стали видавати староства в Підгайцях, Снятині, Тернополі, Жовкві і т. д.). А повітові шкільні власти майже в одному тоні відповідали, що вони не можуть приняти до відома донесення про курс для анальфабетів, бо по думці рескрипту Міністерства у Варшаві і Кураторії Л. Ш. О. (ні дат ні числа рескрипту не подано), шкільний курс може провадити під контролею Пов. Шкільної Ради тільки кваліфікований учитель місцевої народної школи, котрий побирає за цю науку осібну винагороду. „Коли цього курсу не буде провадити місцевий управитель школи, тоді Рада Шк. Пов. не дасть дозволу на ведення курсу. Коли вже курс почато, наказується курс замкнути, про це до трох днів донести, в противному випадку членів Виділу потягне влада до правної відповідальности". (Відповідь Пов. Ради Шк. в Яворові з 14. II. 1923. ч. 480). Такі менше більше стереотипні відповіди надходили й досі надходять від шкільної влади.

Не входячи в аналізу повної безпідставности таких заборон, видно, що повітові шкільні ради дістали відповідну вказівку ставитися негативно до того рода курсів.

Від тої пори справа курсів, їх ведення і взагалі ціла акція поборювання неписьменности стрічалася цілий час по нинішній день з небувалими труднощами й незрозумілими заборонами. Між донесеннями находимо навіть випадки (нпр. в тернопільському повіті), що пов. шк. влада не давала дозволу, й на такі курси, які мав провадити кваліфікований учитель. Саме в названому повіті заборонила Кураторія рішенням з дня 8. квітня 1927 ч. 591/27 ведення курсів в Толстолузі Осипові Павлишинові, а в Пронятині Михайлові Богдановичеви. Тимчасом Павлишин Осип **є бувший народний учитель** з часів Австрії, а Михайло Богданович є укінченим гімназистом з доповненою семинарійною матурою. В названих місцевостях заборонено навчання неписьменних також цеї осени, як це вище було зазначено.

Одним словом, з цілого поступовання адміністраційної і шкільного влади видно, що дійсно наступило між ними якесь порозуміння і що до акції поборювання неписьменности влада прикладає якісь окремі норми, які нагадують виїмковий стан, а які мають на оці зовсім спинити один з найкорисніших рухів, які тільки можна подумати. Просто насувається на думку повязати той вічний жах, вислів якого находимо в обіжнім письбі ч. 512/ОР. з 22. 2. 1922, в якому наказано точно бачити й стежити, щоби „під плащиком позашкільної освіти не відбувалася політично-партійна агітація". Всеж таки навіть той жах не оправдує ніяким робом тих перешкод, які ставить влада нашій акції поборювання неграмотности. А також не в силі ми зрозуміти, на якій основі шкільна влада трактує курси для анальфабетів як приватні наукові заведення і прикладає до них такі самі норми, як до приватних наукових заведень.

(Конець буде).

СМУТНІ КАРТИНИ.

Убогії ниви, убогії села,
Убогий, обшарпаний люд...
Смутнії картини, смутні, невеселі,
А инших не знайдеш ти тут.

Не стави дивитись, хотіви забути,
Так сили забути нема!
То рідні села, то рідні люде,
То наша Вкраїна сама.

Б. Грінченко.

В СЯЙВІ КНИЖКОВОГО МІСЯЦЯ.

Поляки мають свій „русі месьонц", — ми маємо місяць книжки, спорту чи иншої української дитини. Поляки в свойому місяці стараються забути про інвазію автохтонів на Галичину, — ми стараємося пригадати собі і другим обовязки відносно тих ділянок українського життя, яким даний місяць присвячено.

Місяць жовтень назначено місяцем книжки.

Себто: пропаганда книжки, купівля книжки, продажа книжки, навіть поезія до книжки, як це недавно читав я в одній однодневці з приводу місяця книжки.

Що до пропаганди книжки, то вона йде так: час до часу, точніще беручи деколи, а ще точніще раз у місяці, появляється в одній з газет стаття на тему книжки. Рано повитається, в полудне буває переглянена, а вечером іде на заслужений спочинок.

Але на пресі пропаганда ще не закінчується.

Йде вона із уст до уст.

Першого жовтня довідуються про місяць книжки книгарі, в половині жовтня знають про це всі приятелі книжки (у Львові майже кількананять!), а при кінці місяця це стає загально відомим що десятому інтелігентови.

Крім пропаганди відбувається ще й купівля книжки. Купують люди залюбки, але очевидно тільки те, що кому потрібно: книжки чекові, мельдункові, службові і т. п. А з більших книг розходяться найліпше: книги бухгалтерійні і книги зажалень. З инших ділянок людського духа великий попит мають безплатні каталоги та ілюстровані цінники, посилані... без замовлення.

Продажа книжки в місяці тієї самої назви йде також дуже добре. Як тільки хтось зайде в книгарню і — перевернувши тисячу книжок — зажадає одної з них, її зараз, умлівич, пакують і передають до рук купуючого. Ледви половина покупців віддумується тоді від наміру купна, а майже нема випадку, щоб хтось не заплативши забрав книжку. А коли і заберe, то все таки це преречистий доказ, що книжка йде.

З менше потрібних творів, — поезія, белетристика і наукова література теж мають збут. В місяці жовтні двох людей жадало збірки поезій... яка ще не вийшла, а третій таки направду хотів купити трильогію Лепкого: „Мазепа", тільки що не погодився на висоту і скількість рат. Як зачуваю, Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка має піти на стрічу бажанням читаючої публики, яка жадає таких умов при сплатах:

Перша рата: заява точного плачення, друга: подання своєї адреси і генералій, третя: зобовязання звернути незнищені примірники на випадок невиплатности.

Колиб і тепер не міг хтось купити собі трильогії, то книгарня є рішена, за порукою двох знакомих, дати ще деякі полекші в сплатах. Тим способом думає вона заохотити люде до доповнювання своїх бібліотек, які від часів „Найзнаменитших повістей Діла" станули на мертвій точці.

Жовтень — місяць книжки і тому найкраще надається на всякого роду доповнення бібліотек. А коли до нього долучимо ще й одинацять инших місяців зі слабшим книжковим рухом, то напевно займемо належне нам місце у народів читаючих колі.

Галактіон Чіпка.

ЖАРТИ.

Жертва на сиротинець.

— Чи вам відомо, що Іван Безжурний умер і записав усьо, що мав, на сиротинець?
— Ні, я про се не чув. А щож він по собі лишив?
— Десятеро дітей.

В. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

(12)

— Я там цілком не був. Сказав мені хто инший. Ліпший звідун, як ваш Стукало. Тільки той мій звідун ще не знає, відки вона і що заодна... Коби Хмельницький взяв на службу Марину Стукало!

— Стукало не хоче дати.

— Стукало? Колиж бо він сам просив мене, щоби я побалакав про се з Хмельницьким і тою, будьтоби його жінкою.

— Мені вчера сказав, що занізацю в світі.

— Як Хмельницький змінив свою думку і не лишився в Чигирині до вечера, так і Стукало міг змінити. А може таки вволить вашу волю... Будете балакати про се з Хмельницьким, або з нею?

— Не знаю, коли з ним побачуся.

— Ідьте завтра до Чигирина.

— Чаплінські почіхався в потилицю.

— Не можу їхати, бо я не знаю, чия правда. Не знаю, що таке та Олена. Чи справді жінка сотника, чи наймичка, чи може так собі, звичайний гість.

— То що з того? Ви будьтоби ще нічого не знаєте, що у него якась Олена.

— Колиж бо я важу на неї. Зійшовшися з нею, як він взагалі буде її пускати до людий, я не знавби, як забалакати до неї, як поводитися з нею. Промій успіх рішить перше вражіння, яке на ній зроблю. Боюся, щоб через якy незручність попсую собі, або розбуджу підзор старого. Я волівби, щоби моя перша стріча з нею була без него. Тоді, коли його нема дома.

— Я буду знати. Але ви подбайте, щоби його тут хто задержав, бо знов готов зробити так як нині.

— Отже побалакайте зі Стукалом. Таки зараз. Може се, що нині не повелося, поведеся завтра. Я сідаю писати рапорт до гетьмана.

Дачевський вийшов.

Чапліньскі не мав охоти їхати до Суботова з иншої причини. Він не мав тої певности, що Олена вдержить язик за зубами. Не маючи тої певности, він не знав, як поводитися зійшовшися з Хмельницьким. Инакше треба булоби поводитися і балакати, коли сотник буде знати, що він вже бачив Олену і балакав з нею, инакше, коли Хмельницький буде гадати, що підстароста в Суботові ще не був і Олени цілком не бачив. З тої причини й в Чигирині, чи взагалі поза Суботовом не добре булоби зійтися зі сотником. Ще була одна причина цікавости Чаплінського, чи Олена змовчить.

— Як змовчить, — думав, — то вона вже так, якби моя. Початок зроблений, решта піде скоро і гладко. Як виспоплідатися... всього, очевидно не скаже... то се буде досить твердий горіх на мої зуби. Але мої зуби добрі. Ще не було горіха, якого би не розгризли. Тільки довше протягнеся. Насамперед треба провідати, або виміркувати, чи він знає, що я був у него і з Оленою балакав.

Чаплінськi затяв свіже гусяче перо і став писати рапорт до свого старости, гетьмана Конецпольського. На самім вступі сповіщав гетьмана, що послушний панському приказові, не виконав попередного приказу і від злодія Хмельницького не відоймив частини земель староства, яку та гадина безправно посідає і з якої порастає в піре, щоби колись, як не приведи Господи, для річи посполитої настане скрутна хвиля вкусити її своїм отруйним зубом. Підстароста запевняв також свого пана, що на його приказ буде з тою гадиною жити як з рідним братом, і хоч йому при тім обертаються кишки, буде з ним цілуватися при кождій нагоді. Не лиш з ним самим, але й з його челядию, головно жінкою буде жити в як найбільшій приязни.

По сім вступі підстароста перейшов до господарських справ, звіщаючи гетьмана головно про те, як він прикручує шрубу, щоби з населення староства витиснути як найбільші доходи. Панщину хлопам і їх данини подвоєно. Число козаків, що досі не мали ніяких повинностей і не платили ніякої данини ні чиншів, вже зредуковано до половини. Всіх, що не вписані в реєстр, вже зрівнано з хлопами, накладаючи на тих нереєстрових козаків ті самі повинности і ті самі данини. Супроти того, що сусідні пани відбирають землі від вдовиць по реєстрових козаках і від реєстровиків-інвалідів, котрі вже не годні робити воєнної служби, й він загадує се зробити. Се конечне тому, бо инші пани нарікають, що чигиринське староство своєю несолідарністю піддержує духа бунту в їх староствах. З тої самої причини добре булоби й на реєстрових козаків чигиринського староства наложити якусь данину; бодай по одному волови з лану. Таку данину требаби також наложити на Хмельницького, щоби тим задокументувати, що Суботів не його власність, та що він тільки до відклику уживає землі староства.

По сій господарській части підстароста знов вернув до особи Хмельницького. Той сотник, писав, щез був в спосіб дуже таємничий і довший час ніхто не бачив його тут. Ніхто не хоче сказати, куди їздив. Полковник Кричевський каже, що то була службова, дуже довірочна поїздка. Мабуть воно так було. Він може й в Бродах був. Але чи був там аж три неділі? Чи користаючи зі службової поїздки не скочив також на власну руку десь в бік? До мене доходять слухи, що він балакає з бусурменами... Або над Босфором, або за Перекопом. Доказом того булоби, що до Суботова привіз, як люди шушукають, молоду й дуже гарну бранку. Як він був у Бродах і не привіз її відтам, то на місци легко би провірити, то він справді свою службову поїздку доповнив якимсь каригідним додатком.

— Я вірно служу Ясновельможному, — підстароста закінчив — і хочу річ посполиту охоронити від нещастя. Отже осміляюся просити Ясновельможного, щоби так дуже не вірили тому хитрому змієви Хмельницькому. Я се й полковникови Кричевському все говорю. Я на власну руку стежу за ним, окруживши його сітю звідунів. Вже дотеперішні познаки впевняють мене, що я того змія розоблачу.

Написане Чаплінські засипав золотим піском, запечатав і заніс до Кричевського, відки йшов гінець до гетьмана. Рапорт Кричевського також був готовий. Полковник звіщав гетьмана про поїздку Хмельницького, та про її вислід.

— Хмельницький, — полковник писав, обїхав Запороже. — Подорож тревала довше, бо, як казав, Запорожці тепер на рибних промислах, отже сильно розсіяні по всіх усюдах. На добавок треба було поводитися дуже обережно, щоби ні Татари, ні вороги не доміркувалися королівських замислів, щоби не пронюхали, чим се пахне, та щоби не підслухали, що в траві пищить. Січу, де стоять також польські жовняри і польські старшини реєстровиків, ворожі королівським замислам, Хмельницький нарошне оминув і вони цілком не знають, що сотник нишпорив по Запорожу. Він балакав тільки з такими, для котрих всяка війна є промислом, бо дає їм хліб. Всі вони готові, чи на явний зазив короля, чи на довірочно запевнення їм безкарности, в кождій хвили йти, чи на Татарина, чи на море підскубувати Турка. Коби тільки ніхто не спинював напливу на Запороже свіжих сил з подальших сторін, не забороняв їм будови чайок, та не перехапував транспортів зі збруєю та муніцією. Чаплінські вічно торочить мені, що Хмельницькому не можна вірити, що він бунтує козаків проти польської і льояльної української старшини реєстровиx козаків, проти річи посполитої, та що він накладає з нашими ворогами. Що до мене, то я за вірність Хмельницького моєї шиї не дам, бо не дам її за вірність жадного православного. Не дам її за Хмельницького, ба й за такого прeвірного Барабаша то Іляша не дам. Але до сеї пори нічо не каже мені, що Хмельницький лицемірить. Його особистий інтерес каже йому вірно служити його королівському маєстатови. Він надіється, що наміренa королем війна назад видвигне його на становище військового писаря, або дасть йому ще більше достоїнство. Він знає, що втративши королівську ласку, або хоч би тільки ласку Чигиринського Старости, ясновельможного гетьмана, втратить Суботів. А сей Суботів йому дуже потрібний. Підростають дві його доньки, треба буде їх вивінувати. Чим їх вивінує, як втратить Суботів? На добавок, той, що правда, неспокійний дух, мабуть тепер цілком присяде і буде більше держатися домашнього огнища. Він привіз собі, не знаю відки, якусь молоду, прегарну дівчину і дуже сердиться та не відповідає, як про неї питати його...

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Січ відкриває зимовий сезон відчитами.

Нюйорські Січи почали у вівторок, дня 13. грудня, ряд зимових відчитів. До льокалю Січий при Ст. Маркс Плейз зійшлося мимо вливного дощу понад пів сотки людий.

Перший відчит виголосив Омелян Ревюк про читаннє книжок. Прелеґент вийшов з того, яким се нещастєм для народа є його неграмотність. Вона серед Українців застрашаючо висока. Та не булаби вона така страшна, якби в нас кромі тих неграмотних людий, що не читають, бо не вміють читати, не було ще других неграмотних людий, себто тих, які не читають мимо сього, що читати вміють. Тому Січи рушили справді живуче питаннє, коли підняли публично запит: чому Українці не читають книжок?

Для того, щоби читаннє було як слід поширене, треба співділання трох чинників. По перше, треба богато авторів, які писалиби цікаві річи, наукові й белетристичні. По друге, треба орґанізаторів накладного діла, себто людий і організацій, які беруть твори від письменників, видають їх та поширяють серед народа. По трете, треба читачів.

Сі три чинники зі собою тісно звязані. Нема, приміром, авторів, то не буде накладчиків і читачів. Нема накладчиків, то автори перестануть писати, а люди читати. Нема читачів, то перестануть автори писати, а накладці побанкротують.

В Українців бачимо недостачі кождого з тих трох чинників. Автори пишуть на диво мало. Накладчиків гідних у нас просто нема. А читачів? Кождому відома справа з тими читачами.

Через те, говорячи про занепад читання книжок, треба властиво говорити рівночасно про всі три чинники. Та на сьому відчиті не можна говорити нічого про авторів та про накладчиків, бо їх тут нема. Треба обмежитися тільки до самих читачів.

Чому наші люди так мало читають? Як поправити сю недостачу? Прелеґент підчеркує, що виробити охоту до читання за один вечір не можна. На се треба довгої роботи. Смак до книжки виробляється поволи. Любов до читання се вислід богато спроб. Є люди, які у високі школи ходили, а ніякого смаку до книжок не мають.

Прелеґент далі перейшов до ряду порад для читаючих книжки. Сі поради мали на цілі показати слухачам, чого повинен уникати читач, коли в ньому охота до читання книжок має зростати, а не слабнути. З них найважнійша порада — углюблюватися в прочитане. Для приміру прелеґент прочитав два оповідання; С. Васильченка: Мужицька Арихметика, та В. Стефаника: Підпис. По прочитанню прелеґент розвів серед слухачів дискусію про сі оповідання, розбираючи з ними тло оповідань, характер діевих осіб, події та провідні ідеї. В дискусії брало участь богато людий. Просто кождий присутний хотів причинитися чимось до збільшення знання.

Дискусію замкнено майже в 11. годині вечером. Предсідатель зборів, гр. Воробець заповів зібраним, що такі відчити будуть відбуватися в січовім льокали кожного вівтірка та кликав людий, щоби приходили точно на 8. годину, бо тоді відчит можна буде покінчити в 10. годині.

І. П.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Основання Українського Незалежного Хору.

Від кількох літ наша іміґрація відчуває тут брак сталого порядного хору. Хоч ми співучий нарід і наша пісня узнана за найкращу на світі, то мимо цего від розпаду хору Кошиця ми не зуміли поставити другого подібного, який мігби репрезентувати нашу пісню перед чужими.

Маємо вправді в Ню Йорку кілька хорів, які гуртуються біля ріжних товариств, однак ні оден з них не виріс поза стіни аматорства. Коли товариство хоче дати концерт, чи штуку зі співами, тоді мусить наймати до помочі професійних співаків. Після концерту хор вертає знова до свого стану животіння, або таки зовсім розпадається і знеохочує на довгий час співаків, а в нас поглиблює зневіру у власні сили.

Наші хитрі сусіди тимчасом не сплять. Вони пронюхали попит на українську пісню і наслідуючи її, калічать її в несовісний спосіб, метають нею по всіх закамарках театрів, кабаретів і ресторанів, а афішуючи її яко плоди власної культури, збивають на ній гроші — а нам оставляють сором і жаль за українською славою.

Причиною цего, що ми не зуміли поставити свого власного доброго хору на подобу хору Кошиця, є це, що ми не ставимося до цеї справи з належним зрозумінням і повагою.

Вишколення порядного хору вимагає великої праці так з боку диріґента як і співаків. Фінансове забезпечення, добрий диріґент, свобідний добір голосів, точність, карність і витревалість — це головні услівя, на яких можна збудувати порядний хор. Річ природна, що ніяке товариство, яке веде якусь народну роботу — не може відповісти тим услівям. Бо лідери даного товариства, які часто не визнаються в хорових справах — наймають звичайного того диріґента, який жадає найменшу заплату. Співають не ті, які мають голоси, але ті, які люблять співати. Вкінці тяжко вимагати точности від тих співаків, які за свою працю не надіються ніякої нагороди.

Щоби відповісти тим услівям і забезпечити розвиток і довге життя хорови, хор мусить бути товариством самим для себе.

Якраз тепер зорґанізувався в Ню Йорку такий незалежний хор під проводом нашого відомого диріґента п. Киреченка, який кілька літ тому обїхав майже всі культурні краї світа і має вироблену музичну марку. Біля нього згуртувалися вже красші співучі сили, виключно свідомі Українці, які поставили собі за цілъ вирвати нашу пісню з рук чужинецьких галапасів і піднести її з хвилевого занепаду, як також і в нутрі задержати чисто український характер.

Кождого понеділка і четверга, точно о год. 8. вечером, хор має свої проби в гали п. Сурмача (евеню А і 7 ул.), який з чемности відступив галю для проб тимчасом безплатно. Рівнож п. Киреченко на разі не жадає ніякої платні, бо він є тої гадки, що кошти підготовки і удержання хору мають бути покриті не з кишені хористів, але працею хору, себто співом.

Вже тепер хор має богато замовлень на американську спену, як також для рекордових компаній. Тому фінансове забезпечення хору і майбутня винагорода для хористів залежить виключно від поступів в хорі. Набір хористів поступає далі. Хто має охоту співати, без огляду на своє дотеперішне знання і хоровий досвід — хай зголоситься в день проби до п. Киреченка, або до п. Сурмача, властителя музичного складу при евеню А і 7. ул., який теж уділить близших інформацій. Той, хто має намір вступити до хору, хай не відтягається з своїм наміром, бо опізнюваннє проволікає вишколеннє хору. Також хай зголошуються лише ті, які поважно відонсяться до сеї справи. Кандидат мусить бути приготований на це, що по випробованню його голосу диріґентом може бути не принятий до хору, коли голос непридатний.

На кінець треба згадати, що ні диріґент, ні хор як цілість не виступають проти других хорів, ані не відмовляють хористів від участи в других хорах. Кождий може співати де хоче, однак на проби цего хору мусить являтися точно і стало.

Як бачимо, основи, на яких поставлено цей хор — є здорові, а люди, які занялися цею справою, дають запоруку повного успіху. Тому та справа повинна знайти заінтересовання не лишень серед хористів, але також серед цілого українського загалу і знайти в нім підпору і моральну піддержку.

—o—

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

Наша громада росте.

Коли читаємо в „Свободі" про життя наших ріжних громад в Америці, про їхні ріжні школи, про бизнесменів, про банки і ріжні інші українські підприємства, або про клич „Свій до Свого" — то видно, що наш нарід вже береться гарячково до праці, — а береться щиро з закоченими рукавами, щоби надігнати це, що занедбав в минувшині. Бо інші народи нас вже далеко випередили, майже на кождім полі ділання.

Наша асторійська громада хоть числом і невелика, але маючи діяльних провідників, потрафила зорґанізувати, українську школу, від. У. Н. Союза, тов. Українська Громада і Українська Жіноча Громада. І праця всюда йде як найкраще.

Найважнійша річ це те, що в послідних кількох місяцях прибуло до нашої громади більше число українських родин, закуплюючи тут проперти і то самі кращі модні доми і в красних околицях.

Та, на жаль, декотрі з наших Українців не придержуються ще досі клича „Свій до Свого", та радше ідуть купувати до чужих, бо кажуть, що чужий чоловік більше розуміється на бизнесі як свій. До того — кажуть — підемо колядувати, або щоби дав на рідні цілі. А заробити даємо чужим. Пора вже, щоби ми себе самих пізнали, та купували все в своїх, коли хочемо, щоби наші бизнесмени давали більше на народні цілі, як другі. Бо чим більше будемо мати своїх богатих людей, тим більше зможемо дістати від них гроша на народні цілі і тим більшу зможемо дати допомогу на рідний край.

Михайло Ґалан.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

—o—

367.

Тов. Запорожська Січ, від. 385. У. Н. С. в Мінеаполіс, Мінн.

Хвальний Заряде! — В залученню посилаю чек на $16.80 ($14.80 з представлення „Сироти", а по $1.00 жертвували Дмитро Ковтик і Микола Костенко). Не всі наші люде хочуть розуміти потребу і вартість сиротинця; є богато таких, що коли на ту ціль щонебудь робиться, то вони пробують шкодити. Понайбільше пописуються в робленню перешкод ті, що себе славними зовуть. Дай Боже, щоби наш нарід уже трохи прозрів, як має поступати, бо як так дальше будемо поводитися, то не тільки що нічого не збудуємо, але ще й те, що маємо, зруйнуємо.

Йосиф Ґреськів, секр.

368.

Тов. ім. Івана Франка, від. 266. У. Н. С., в Амстердам, Н. Й.

Наше товариство устроїло баль на дохід Сиротинця. Ще перед балем вибито тикети і роздано поміж членів та не-членів до розпродажі. На господарів балю були вибрані: В. Михалюк, Д. Бодак і І. Бабак. Запрошено на баль місцеве бр. св. Николая, тов. ім. Т. Шевченка (від. 107. У. Н. С.) і сестр. Непор. Зач. Пр. Д. Марії. Вони наше запрошення приняли і на балю явилися, хоч не всі (були урядники з частю своїх членів). Баль не дописав тому, що в той день випало в одної Українки весілле, то декотрі люде пішли на ту родинну забаву, але й на наш баль прийшло більше, як звичайно приходить. Видно, що справа Сиротинця чимраз більше інтересує український загал, не тільки членів У. Н. Союза, але й не членів. Ніхто не каже, що Сиротинця не треба; ніхто не відмовлявся купити тикет на баль. Чистого доходу з балю було $52.05, бр. св. Николая жертвувало $5.00, тов. ім. Т. Шевченка теж $5.00, а гром. Ст. Коніцький і П. Коніцький по $1.00. Отже разом було $64.05.

Т. Сюрко, секр.

369.

При спільній роботі.

Три відділи У. Н. Союза: бр. св. Івана Хрестителя (від. 56) і сестр. Преч. Діви Марії (від. 212) у Вілінг, В. Ва. та бр. св. Йосифа (від. 76) з Бенвуд, В. Ва. відограли у Вілінг на дохід Сиротинця представлення „Сироти", з якого було чистого доходу $43.10. Подяка за виставу сеї театральної штуки належиться нашому диріґентови п. Михайлови Дуткевичеви і всім аматорам за їх труди. Не богато нас тут у тій околиці, але як возьмемося спільно за руки, то таки зможемо дещо доконати. Доказом того згадана театральна вистава, яка стягнула нас до купи для пожиточної народної роботи. Лиш так дальше, Браття і Сестри, а покажемо світови, що ми належимо до культурного народу, який заслугує на повну політичну свободу і не повинен вислугуватися нікому і ніколи! — За Комітет: **Василь Когут,** предс.; **Стефан Грушкевич,** кас.; **Василь Реваковський,** секр.

370.

Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 47 У. Н. С., в Мілвокі, Віс.

Хвальний Заряде! — Наше товариство не могло вислати жертви на Сиротинець скорше з двох причин: перша причина, що те товариство дуже мале і бідне, а друга причина, що члени непросвічені і недбайливі. Я яко секретар сього товариства пороздавав кождому членови папери до збирання жертв на Сиротинець, але жаден член не зібрав ані одного зломаного цента. Заледви, що я зібрав в одну пушку $2.00, а члени зложили $13.00, то зробилося разом $15.00. А товариська каса не може жертвувати нічого, бо витратилася на запомоги хорим і покаліченим членам. Прийміть отже таку жертву, яка є і будьте вибачні. Може в будучности знов дещо призбираємо, то охотно вишлемо в призначене місце. Коби лише наші люде порозуміли, що то таке той Сиротинець-Захист У. Н. Союза і як він нам є дуже потрібний. — **Микола Кудринський,** секр.

Др. Остап Грицай (Відень).

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА ЯК ПИСЬМЕННИЦЯ.

Тимто таким культурно-цінним, прегарним відблеском достойности української матери являється в романі „Ніоба" подоба попаді Яхновичевої.

Правда — Кобилянська не дивиться з одностороннім захопленням на попівське середовище своєї геройки. Всі конфлікти в нашій повісти виринають з того, що молоде покоління не хоче іти втертим слідом священичих предків, а бажає чогось нового. — „Доки Русини хотять лише „попити" (значить виучуватись тільки на попів), то не будуть в силі творити инших діл, як попівських. Та най відтак не жалють, що наша доля повна церковного жалібного співу" — каже тут один син Яхновичевої. І слушно. Бо коли ми сьогодня возьмемео під розвагу такі „попівські діла", як конкордат з Римом, наказний і примусовий целібат з волі Хомишина, наступи на Франка українських біскупів, або ганебно зрадницькі виступи чорносотенних преосвященних в роді рутенського біскупа Богачевського — то і справді доводиться сказати, що від таких попівських діл наша доля не тільки повна жалібного співу, а й національного сорому і нещастя. І можемо тільки подивляти ясновидющу вольнодумність Ольги Кобилянської, з якою вона вже на овиді своєї епохи пізнає небезпеку спопівщення нації та його наслідків для майбутньої культури цеїж. Ось один з найболючіших цвяхів, що життя вбиває в материнське серце попаді Яхновичевої — це в нашім романі звихнена доля її сина Василя, священика, що висвятився в целібаті. Про це чуємо при нагоді одної родинної ради між матірю і доньками, предметом якої є проектований виїзд одної із сестер до самотного Василя, щоб йому допомогти в господарстві. Але признана до того Олена не спішиться їхати до брата целібатника, не ходячи встрівати в моральне „багно", в якому той нещасник зі своїм целібатом опинився.

— „Любовницю має він при собі, мамо, любовницю, просту хлопянку, от що має! — каже Олена. — А має, бо був у своїй молодости глупий боягуз, сторонив від дівчат і жіноцтва... а тепер має. До того будучи богословом, **дав на себе вплинути підмовам усяких церковних властей,** висвятився безженним, а потім те все пімстилося на нім в такий спосіб. Тепер має наслідки **всіх „високих ідей" про католицизм і „Рим", чим фанатизують тії власти деяких з нашої ідеальної молодіжи, використують якраз той їх ідеалізм до своїх політичних цілей, а в другім змислі їх нищать".** — Колиж тут у словах Олени може надто богато презирства до нещасного брата, зокремаж до „простої хлопянки" (це фраза, сьогодня здорово перестаріла), то у словах другої сестри, Лідки, думка письменниці про знасилуваного біскупами Василя зазначується з більшою преметовістю. „Він не такий дуже винуватий, — каже Лідка — він лиш невимовно нещасливий. Винуваті тут лише „великі" і тії, що найліпших і найідеальніщих наших питомців хитро, тайком, ніби не хотячи, до безженства намовляють і їх релігійний захват до своїх політичних цілей використовують. Що з них дальше виробляється — їх це не обходить. Їм потрібні самі безженні. Рим терпить скорше такі й подібні проступки, ніж біле священство. Василько не перша жертва і не послідня; окрім нього найдеться ще багато инших, котрі дадуться у своїм ідеалізмі та своїм молодечім запалі затягти й зігнути".

Подібнож вільнодумно ставляє Кобилянська в своїй повісти і справу двох инших „грішників" тут, сина Осипа, що вженився з жидівкою, і сина Андрюші, що запивається до повної руїни своєї особистости. Перше — це в попівській родині щось очевидно нечуване, і тому непростиме, друге — пожалування гідний наліг і з погляду на фамілійні „традиції" теж своєрідний злочин. Аж та чудна мати в нашій повісти має і для тих грішників слово глибокого співчуття і люблячого оправдання, правда — оправдання не розумового й не етичного, але чуттєво-материнського, в призмі якого гріх являється тільки еманацією непереможних сил. Осип — поручник при цісарській армії, виступає ради коханої жидівки з війська, мусить одружитися з нею, тяжко працювати на вдержання, а до того всього його пожиття з коханою Рут виявляється де-далі нещасливим, дитинаж Осипа — сліпа. Чи кара божа — питається мати — за те, що старий батько у своїм нерозумі прокляв сина? Ні, іграшка долі, відповідає авторка. — „Так дивно укладається нам иноді життя, що чоловік, переживши десятки літ, приходить щойно тоді до пізнання, що в світі і в життю не є він іншим, як лиш якимсь автоматом, зависимим або від ряду випадків, або від якоїсь одної могучої сили, яка рядить, і проти якої чоловік у своїй немічній вдачі нічо". А на иншім місці: „Все, що дає нам життя у своїм бігу, все воно не те, що нам дійсно потрібне. Звичайно, що инше. Лише, коли наша життєва енергія вже зломана, і ми не годні вже перестроїти своєї долі наново, тоді кидає нам цвіти на груди, мов на розвагу за наші гіркі розчарування". Таких сумовитих думок у словах дітей до матері і в мелянхолійних міркуваннях матери тут багато, і всі вони переповні духом великого зрозуміння і великого опрощення. Яхновичева не проклинає ні Осипа за його жидівку, ні Василька за його полюбовницю, ні Андрюшу за його пиянство, ні Олену за її кохання із шурином, ні Зоню за роман з німецьким малярем, ради якого ця донька кидає заручини з народолюбцем Степаном. Нехай, що вона як мати і авторітет мусить усе наново упокорюватися перед безталанними дітьми.

— „Лише велика і правдива любов може упокорюватися" — каже наша письменниця, накреслюючи так найглибшу суть душі своєї геройки — української матери.

А проте саме вона, ... все в любові і покорі похилена мати, богато дужша життєвою силою, душевною енерґією, ніж ті її діти, що невпинно шукають долі на нових шляхах життя, і все наново розчаровуються. В попаді Яхновичевої завжди **„так або не так, одна лінія, одна ціль!",** а її діти трохи не всі каліки. Одні з них перед часом умирають, другі стають жертвами життя, а инші блукають на ньому без свідомости провідної цілі. Тут і там хотілосяб побачити якусь щасливішу людину між ними, якийсь тріюмф життєвої сили і великого пориву, але ціллю авторки було мабуть зображення передуховленого типу матери саме в відношенню до дітей, які з кожного погляду домагаються співчуття і вирозуміння з її сторони, і може тому стільки траґізму тут. Як писхольоґічно правдиво малює Кобилянська духовість пияка Андрюші! „В тім пяниці — читаємо — є щось вічно неповнолітнє і дитинне, що показує йому світ завсіди гарним і в рожевім світлі. І може в тім криється його безталанне щастя. Він може найнещасливіша дитина". А далі: „Пяниця він, отой мій син, слабої волі, немічний, до того став ще брехливим, лякаючися строгого і збагливого ока свого батька, але в нім нема нічого злого".

(Конець буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць падолист 1927 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	375.62	142.	98.49	282.	162.20	335.	41.93
2.	179.29	143.	25.17	283.	104.15	336.	136.93
3.	72.02	144.	53.09	284.	26.71	337.	15.32
4.	76.94	145.	49.83	285.	40.39	338.	224.13
5.	71.73	146.	100.81	286.	63.07	339.	64.59
6.	27.83	147.	334.36	287.	11.78	340.	21.04
7.	189.33	148.	9.82	288.	194.64	341.	57.26
8.	162.77	149.	48.64	289.	25.93	342.	175.94
9.	121.40	150.	20.09	290.	51.66	343.	18.00
10.	173.31	151.	67.70	291.	26.76	344.	39.89
11.	9.72	152.	52.69	292.	211.58	345.	89.19
12.	110.85	153.	18.53	293.	23.64	346.	18.68
13.	39.24	154.	42.35	294.	40.89	347.	49.44
14.	66.62	155.	311.12	295.	177.59	348.	10.09
15.	41.36	156.	95.00	296.	207.41	349.	44.45
16.	40.95	157.	39.36	297.	16.05	350.	60.76
17.	24.82	158.	36.09	298.	54.29	351.	38.14
18.	115.03	159.	63.48	299.	49.39	352.	46.89
20.	148.61	160.	82.66	300.	236.77	353.	17.80
21.	52.30	161.	99.88	301.	92.65	354.	36.38
22.	90.00	162.	45.90	302.	14.40	355.	44.50
23.	27.52	163.	85.52	303.	53.71	356.	19.98
24.	121.14	164.	79.98	304.	28.37	357.	33.39
25.	41.95	165.	98.48	305.	65.08	358.	37.08
26.	43.10	166.	16.02	306.	17.45	359.	30.47
27.	37.55	167.	39.78	307.	24.98	360.	44.64
28.	168.32	168.	130.92	308.	98.77	361.	244.73
29.	164.48	169.	38.21	309.	34.42	362.	30.19
30.	68.02	170.	169.60	310.	34.24	363.	111.39
31.	133.12	171.	44.66	311.	16.13	364.	202.47
32.	36.56	172.	20.51	312.	41.50	365.	97.88
33.	51.91	173.	20.91	313.	13.81	366.	9.75
34.	99.91	174.	30.24	314.	12.05	367.	189.53
35.	19.68	175.	94.36	315.	16.56	368.	18.04
36.	81.87	176.	35.70	316.	207.31	369.	156.76
37.	59.65	177.	87.94	317.	96.79	370.	197.00
38.	232.00	178.	36.66	318.	99.43	371.	87.18
39.	112.41	179.	166.57	319.	23.33	372.	8.72
40.	24.14	180.	7.43	320.	74.22	373.	24.09
41.	47.83	181.	132.04	321.	101.78	374.	9.54
42.	95.31	182.	121.61	322.	20.31	375.	20.10
43.	58.89	183.	110.27	323.	44.47	379.	57.01
44.	143.91	184.	7.33	324.	119.93	380.	22.44
45.	174.39	185.	88.91	325.	46.81	381.	29.16
46.	32.79	186.	62.50	326.	140.55	384.	93.29
47.	25.24	187.	48.66	327.	33.99	385.	182.18
48.	43.66	188.	23.19	328.	16.28	388.	180.42
49.	17.62	189.	37.69	329.	15.02	392.	15.97
50.	32.40	190.	9.60	330.	93.16	893.	24.96
51.	51.61	191.	70.31	331.	33.48	396.	74.66
52.	30.74	192.	66.47	332.	59.93	400.	56.18
53.	47.15	193.	158.26	333.	93.85	401.	25.64
54.	13.04	194.	14.72	334.	111.94		
55.	53.83	195.	35.26				
56.	101.87	196.	39.80				
57.	99.00	197.	31.28				
58.	79.34	198.	55.77				
59.	130.13	199.	9.76				
60.	16.43	200.	75.30				
61.	77.89	201.	54.52				
62.	80.39	202.	37.04				
63.	257.46	203.	90.97				
64.	71.65	204.	70.21				
65.	289.95	205.	20.06				
66.	105.38	206.	306.57				
67.	124.88	207.	45.30				
68.	33.12	208.	35.96				
69.	94.51	209.	109.88				
70.	247.89	210.	40.53				
71.	14.76	211.	120.56				
72.	56.31	212.	30.47				
73.	88.33	213.	256.18				
74.	63.73	214.	43.81				
75.	84.72	215.	33.00				
76.	224.59	216.	42.96				
77.	100.16	217.	316.35				
78.	137.81	218.	257.28				
79.	6.16	219.	49.61				
80.	37.62	220.	114.70				
81.	125.49	221.	293.06				
82.	47.40	222.	44.92				
83.	75.00	223.	148.35				
84.	16.31	224.	10.61				
85.	117.08	225.	31.61				
86.	171.25	226.	17.76				
87.	106.25	227.	56.39				
88.	6.05	228.	46.17				
89.	9.54	229.	204.20				
90.	209.79	230.	204.00				
91.	202.05	231.	54.58				
92.	15.49	232.	56.25				
93.	32.72	233.	56.73				
94.	184.36	234.	128.24				
95.	71.18	235.	117.36				
96.	152.93	236.	73.87				
97.	59.52	237.	151.21				
98.	146.62	238.	67.65				
99.	148.38	239.	179.29				
100.	74.99	240.	15.37				
101.	57.58	241.	65.91				
102.	288.38	242.	119.43				
103.	65.85	243.	94.57				
104.	176.34	244.	30.04				
105.	147.53	245.	121.27				
106.	199.76	246.	34.60				
107.	55.36	247.	225.71				
108.	98.60	248.	45.74				
109.	103.13	249.	32.16				
110.	25.27	250.	20.70				
111.	38.10	251.	128.14				
112.	158.72	252.	44.93				
113.	86.15	253.	61.20				
114.	54.94	254.	113.98				
115.	21.50	255.	67.02				
116.	61.50	256.	30.40				
117.	71.14	257.	56.57				
118.	71.18	258.	31.07				
119.	37.69	259.	139.30				
120.	141.97	260.	24.90				
121.	81.98	261.	25.86				
122.	45.38	262.	42.52				
123.	94.58	263.	58.70				
124.	93.05	264.	19.07				
125.	16.85	265.	40.05				
126.	80.23	266.	83.21				
127.	99.97	267.	38.50				
128.	63.27	268.	55.58				
129.	32.70	269.	40.22				
130.	205.11	270.	138.04				
131.	25.74	271.	34.48				
132.	120.01	272.	7.13				
133.	144.45	273.	77.40				
134.	36.88	274.	137.10				
135.	106.73	275.	71.27				
136.	131.31	276.	353.00				
137.	129.82	277.	63.42				
138.	46.49	278.	49.46				
139.	60.49	279.	8.38				
140.	45.69	280.	98.36				
141.	19.91	281.	29.36				

З місячних вкладок старих родів обезп. $31,216.69

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
16.	2.23	187.	2.00
25.	9.24	195.	6.89
26.	11.84	204.	3.53
29.	2.59	206.	16.72
31.	10.92	211.	6.46
34.	4.30	217.	11.20
38.	7.99	221.	5.72
49.	4.17	229.	3.68
56.	4.52	237.	3.05
59.	3.72	242.	4.31
64.	2.66	245.	7.76
65.	4.90	246.	1.29
67.	2.68	247.	6.01
83.	4.67	265.	3.64
84.	2.41	266.	5.35
85.	3.22	276.	5.37
87.	6.12	278.	1.04
91.	2.77	281.	12.34
92.	2.52	284.	1.32
94.	2.65	287.	1.36
97.	13.44	292.	92.76
99.	3.55	295.	3.30
102.	1.82	301.	1.74
105.	4.27	309.	5.07
106.	7.71	322.	1.60
110.	6.37	323.	3.64
112.	3.91	324.	1.90
129.	2.23	326.	5.17
130.	13.68	332.	1.99
131.	2.17	333.	2.45
133.	4.97	338.	9.09
138.	3.54	344.	3.56
142.	2.67	346.	2.04
143.	2.08	350.	1.70
147.	7.87	357.	7.19
160.	14.23	359.	4.62
163.	2.51	361.	8.10
167.	1.66	366.	3.79
168.	2.16	372.	9.66
177.	23.97	385.	7.35
179.	2.16	388.	3.99

З місячних вкладок нових родів обезп.	$512.84
Разом від членів	$31,729.53
Процент від морґечів	3,345.25
Процент від бондів	2,027.28
Сплати морґечів	1,012.50
Сплати бондів	43,050.00
Сирітські части по бл. п.:	
Павло Окунський, в. 352	400.00
Антоніна Рекрут, в. 177	450.00
Марія Багній, в. 112	300.00
А. Островський, в. 106	300.00
Разом	$82,614.56

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Павло Окунський, в. 352	1000.00
Анна Кобіта, в. 80	1000.00
Іван Китлян, в. 300	1000.00
Онуфрій Литвин, в. 121	500.00
М. Кісільовський, в. 86	1000.00
Стефан Мельник, в. 38	1000.00
Семен Попівчак, в. 86	750.00
Федор Дуда, в. 161	500.00
Антоніна Рекрут, в. 177	750.00
Володисл. Бочар, в. 136	150.00
Василь Луцків, в. 143	200.00
Марія Багній, в. 112	500.00
А. Островський, в. 106	500.00

Запомоги з фонду запомогового:

Юрій Лопух, в. 2	50.00
Марія Маґаровська, в. 47	25.00
Іван Бобецький, в. 69	50.00
Дм. Оришко, в. 79	200.00
Прокіп Борецький, в. 85	50.00
Антін С. Сквір, в. 103	50.00
Микола Тимців, в. 130	75.00
Яким Орисик, в. 164	50.00
Дмитро Музика, в. 209	75.00
Матвій Шевяк, в. 274	100.00
Іван Крецціґлова, в. 341	50.00
Мик. Ільків, в. 234	100.00

Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

Іван Дияк, в. 72	400.00
Василь Глова, в. 1	230.00
Іван Амбіцький, в. 1	280.00
Ілько Олійник, в. 124	381.00

Виплати з фонду адміністраційного.

Свобода за орґан	3,952.80
Платня голов. уряду	530.00
Податок від реальност.	316.38
Видатки канцелярійні: почта, телеф. і т. п.	44.46
Інвестиція готівки в морґечу	3,000.00
Разом	$18,859.64

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. жовтня остала	$472,423.91
Прихід за падолист	82,614.56
Разом	$555,038.47
Розхід за падолист	18,859.64
Готівка з кінцем міс. падолиста остає	$536.178.83

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	$536.178.83
Морґечі	808,302.50
Бонди	387.825.45
Реальність	30,869.36
Друкарня	10,000.00
Разом	$1,773,176.14

Стан довжний:

Фонд посмертний	$1,213,743.80
„ адміністрац.	38,260.12
„ резервовий	270,254.70
„ запомоговий	52,388.87
„ народний	8,359.09
„ конвенційний	22,519.06
„ сирітський	167,650.50
Разом	$1,773,176.14

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць падолист 1927 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	23.35	95.	8.10
2.	14.80	96.	13.05
3.	12.60	97.	6.15
4.	2.93	98.	7.90
5.	6.55	99.	20.50
6.	2.70	100.	6.10
7.	29.25	102.	23.20
8.	13.28	103.	3.75
9.	24.05	104.	22.50
10.	4.75	105.	10.60
12.	1.80	106.	4.50
13.	3.25	107.	5.65
14.	1.35	108.	8.10
15.	7.20	109.	11.25
16.	8.10	110.	90
17.	3.00	112.	14.90
18.	9.90	113.	5.40
20.	8.35	114.	7.00
21.	5.85	115.	25
22.	16.88	116.	9.45
23.	2.50	118.	3.60
24.	15.75	120.	15.53
25.	1.60	121.	12.40
26.	4.30	123.	9.00
27.	2.70	124.	14.85
28.	23.90	126.	3.83
29.	17.55	127.	10.45
30.	9.25	128.	7.70
31.	23.85	130.	6.55
34.	16.65	131.	3.45
35.	2.70	132.	17.50
36.	50	133.	7.43
38.	23.90	135.	6.15
39.	6.30	136.	17.78
40.	2.70	137.	18.00
41.	2.50	139.	3.85
42.	9.25	140.	90
43.	4.50	142.	12.15
44.	20.25	144.	2.50
45.	11.92	145.	1.65
46.	50	146.	7.65
47.	2.55	147.	45.45
50.	5.00	148.	4.50
51.	1.60	149.	7.88
52.	75	151.	2.05
53.	5.18	153.	2.25
55.	8.10	155.	49.75
56.	20.00	156.	12.25
57.	6.75	158.	1.80
58.	10.25	159.	9.00
59.	12.20	160.	12.60
60.	1.35	161.	9.00
61.	9.45	162.	5.40
62.	8.10	163.	9.45
63.	27.00	164.	8.30
64.	6.30	165.	3.40
65.	32.40	166.	2.48
66.	3.38	167.	2.95
67.	13.95	168.	18.45
68.	2.50	170.	11.70
69.	4.50	171.	25
70.	25.20	172.	90
72.	11.25	174.	4.10
73.	8.10	175.	6.75
74.	3.15	176.	2.05
75.	17.80	177.	10.60
76.	31.72	179.	23.85
77.	7.65	181.	13.25
78.	2.95	182.	8.35
80.	4.78	183.	3.85
81.	7.20	185.	25
82.	3.95	188.	75
83.	12.42	189.	4.05
85.	10.80	191.	2.80
86.	6.75	192.	2.70
87.	14.85	193.	7.90
88.	1.00	196.	2.95
89.	2.05	197.	90
90.	32.40	198.	2.50
91.	24.30	200.	12.60
93.	3.88	201.	5.40
94.	14.65	203.	7.65

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
204.	2.25	292.	18.45
205.	4.35	293.	1.35
206.	40.95	294.	3.83
207.	2.70	295.	19.33
208.	2.05	296.	8.80
209.	13.05	297.	2.70
210.	4.75	298.	6.75
211.	9.00	299.	2.75
212.	1.65	300.	16.65
213.	21.85	301.	11.00
214.	7.45	305.	2.50
217.	34.87	306.	50
218.	37.80	307.	3.20
219.	4.28	308.	16.90
220.	15.30	309.	2.70
221.	13.05	310.	4.05
223.	22.50	312.	6.15
224.	1.80	314.	1.60
226.	2.50	316.	22.05
227.	3.50	317.	10.60
228.	5.25	318.	3.38
229.	26.10	320.	7.20
230.	20.05	321.	15.30
231.	6.65	323.	7.00
232.	4.75	324.	12.60
233.	25	326.	17.10
234.	28.80	327.	90
235.	5.18	328.	3.40
236.	4.60	330.	3.45
237.	15.75	331.	4.50
238.	3.35	332.	6.30
239.	18.23	333.	9.75
241.	7.45	334.	9.25
242.	10.80	335.	2.70
243.	20.05	336.	9.90
244.	2.25	337.	1.15
245.	14.65	338.	30.45
246.	3.60	339.	10.13
247.	30.85	341.	4.73
248.	4.50	342.	27.45
250.	1.80	343.	2.50
251.	11.87	344.	4.30
252.	5.20	345.	10.15
253.	2.70	346.	4.50
257.	90	347.	5.40
258.	4.30	350.	2.48
259.	18.45	351.	3.85
260.	4.95	352.	5.65
261.	2.70	355.	4.05
262.	6.97	356.	75
263.	5.20	357.	4.30
264.	4.50	358.	2.75
265.	3.60	359.	3.15
266.	5.40	360.	7.65
267.	3.45	361.	19.35
268.	2.50	362.	2.95
269.	3.60	363.	18.23
270.	18.25	364.	14.63
271.	2.95	365.	12.45
273.	8.80	366.	1.05
274.	11.03	367.	11.25
275.	7.20	368.	75
276.	54.00	369.	23.25
278.	8.80	370.	9.25
281.	2.70	371.	13.95
282.	25.88	372.	50
283.	9.25	379.	3.83
284.	3.15	380.	4.50
285.	4.50	384.	14.65
286.	1.15	385.	21.38
288.	24.08	388.	13.05
289.	3.60	396.	11.70
290.	3.38	401.	4.27

З місячних вкладок	$2,912.67
Процент від морґечу	178.18
Сплата морґечу	500.00
Разом	$3,590.85

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Стефан Гойда, в. 155	22.00
Іван Білінський, в. 132	400.00
Евген Прихідко, в. 20	306.00
Стефан Світлик, в. 65	10.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Платня помічних сил	240.00
Видатки канцелярійні	12.72
Разом	$990.72

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. жовтня остала	$56,484.93
Прихід за падолист	3,590.85
Разом	$60,075.78
Розхід за падолист	990.72
Готівка з кінцем міс. падолиста остає	$59,085.06

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	59,085.06
Морґечі	46,100.00
Бонди	12,201.00
Разом	$117,386.06

Стан довжний:

Фонд посмертний	88,044.62
„ адміністрац.	29,341.44
Разом	$117,386.06

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 25. грудня 1927, в гали церковній, 430 7th St. зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів зійтись на той мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справа Сиротинця, тому котрі члени мають пушки і гроші мають принести на сей мітінґ. Взивається контрольну комісію, щоби прийшла обрахувати книжки і здала звіт на мітінґу. — Іван Макута, предс.; М. Камінський секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, відділ 106, буде мати свій річний мітінґ в неділю, дня 25. грудня, о годині 1.30 попол., в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. Проситься всіх членів явитись на мітінґ, бо будеся виоирати уряд на 1928 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости на річнім мітінґу. Кождий член має зложити свою жертву на Сиротинець при У. Н. Союзі. — Магас Стахів, предн.; Василь Гриньків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. О. Николая, від. 341, повідомляє що на річних зборах дня 11. грудня вибрано слідуючий уряд на 192 8рік: Петро Волянськии, предс.; Клів Порценалюк, заст.; Іван Крецціґлова, секр.; Семен Ломиш, заст.; Василь Яцишин, кас.; Андрій Жук, заст.; Стефан Антонишин і Леон Перль, контрольори; Онуфрій Васюник, опікун хорих; Мих. Штохман, капітан; Данько Лупань, хорунжии; Стефан Мицьківський, дверник Мітінґи будуть відбуватися в другу неділю по першім в гали У. Н. дому при В. 14-ій вул. ч. 2253, Клівленд. О. — Іван Крецціґлова, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в четвер, дня 22. грудня, в гали Чеського нар. Дому, 29-19 24-та Евню, точно о год. 7.30 вечер. Просимо всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки. Котрий член не прииде на мітінґ, буде караний після статута. Кождий член має привести хоч одного нового члена. — С. Кривень, пр.; А. Климишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Свобода, від. 194, повідомляє, що на річним мітінґу вибрано слідуючий уряд на 1928 рік: Г. Заканич, предс.; І. Витак, секр.; М. Віґак, кас.; С. Шимків, заст. пр.; П. Дашкевич, заст. секр.; М. Лібер, заст. кас.; Н. Лесюк і Т. Пітула, контрольори; С. Марків, опікун хорих, Н. Ремез, заст. опікуна хорих. — Н. Лесюк, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. еПтра і авлаП, від. 81, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 25. грудня, точно о год. 2-ій пополудни. Обовязком є кождого члена явитись на мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Буде річне справозданнє урядників та вибір уряду на 1928 рік. На мітінґу роздасться календарі за доплатою 30 центів. Члени, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, повинні дати сего місяця на мітінґу. Котрий член не прийде на мітінґ заплатить кару після статута. — В. Чачка, предс.; М. Шуба, кас.; М. Крисоватий, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Ухвала річного мітінґу Тов. Запорожської Січи, від. 371, який відбувся в суботу дня 10. грудня 1927 р. Ми, урядники згаданого Товариства, заявляємо, що на річнім мітінґу принята ухвала, що кождий член має платити свої місячні вкладки тільки на мітінґу в означений час то є 2-га субота по першім. По мітінґу гроший не прийметься. Коли котрий член не заплатить своеї вкладки, то місцева каса за него не має закладати і грошей за него не вишлеться до голов. каси У. Н. Союза. Виняток мають хорі члени, але мусять повідомити секретаря згаданого відділу перед мітінґом, який предложить справу членам і буде залежати від ухвали. В противнім разі поступиться з ними так, як і з другими. Рівнож ухвалено, що коли в тов. зайде ухвала що до збирання спеціяльних податків, як пр. на Сиротинець У. Н. С., на старий край, то що, котрий член не повинується такій ухвалі може собі вибирати переступний лист до другого відділу, без огляду, чи він заплатив місячні вкладки до У. Н. С., чи ні. Може де є такі відділи, що таких членів будуть приймати. На всякі важнійші ухвали мається скликати спеціяльні мітінґи і кождий член має бути повідомлений через орган Свободу і пост-карткою. Коли член не явиться на мітінґ мусить повинуватися всім ухвалам, які западуть без його присутности. Сі ухвали є згідні зі статутом У. Н. С. § 302. — Іван Тарновський, предс.; Олекса Мумський, секр.; Іван Височанський, кас.;

НАГНІТКИ І ВІДМОЛОДЖЕННЯ.

Нагнітки то неприємна річ, але аж досі ніхто не вважав їх небезпечними для людського життя. Та ось у мінхенській лікарській ґазеті доказує др. Пуст, що власне нагнітки „скорочують життя". Той, хто має нагнітки, роздумує про біль на кождому кроці, ходить менше і тому передчасно старіється. Тому усунення нагніток є способом відмолодження, бо усунення болів принесе більшу радість із життя й охоту до частіших проходів, а тимсамим це причиняється до відмолодження. З досвіду, що нагнітка не минається зараз, як обува вже не натискає, але що твориться ще довгі літа потім у вільнішій обуві, доказує др. Пуст, що головну ролю грає тут постепенне подразнення нервів. Тому др. Пуст лічить нагнітки інекціями аж до коріня відповідного нерву й усуває нагнітки на все.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ